

Un cop de mà

El desvetllamots

Enfarfegar

Hi ha plats que *enfarfeguen*, ens omplen massa. Així mateix, hi ha decoracions *enfarfegades*, carregades d'adornaments. També hi ha qui *enfarfega* un text amb formes dobles, en masculí i en femení, i el fa feixuc.

Recuperem el mot *enfarfegar* quan vulguem expressar la idea d'omplir, carregar massa d'aliments, adornaments, elements'.

Etimologies

Campana

El mot *campana* ve del llatí tardà *campāna*, abreviació de *vasa campana* 'vasos de Campània', vasos de bronze de gran qualitat que es fabricaven en aquesta regió del sud d'Itàlia. Per la semblança de la forma, pel material i fins i tot pel so que emetien aquests recipients, l'instrument de percussió rebé aquest nom.

I per què diem *fer campana* quan ens referim a faltar a classe? Doncs sembla que l'expressió ve dels temps en què la canalla anava a aprendre a la rectoria, quan encara no hi havia escoles públiques. Així que algú faltava a classe se'l castigava a tocar la campana per cridar a missa o un altre ofici religiós, una feina més que feixuga per a un infant!

Que diu que què?

Xopsuei

Del plat de la cuina xinesa consistent en una barreja saltada de soia germinada, bolets, bambú, verdures diverses tallades a la juliana i trossets de carn, o, de vegades, trossets de marisc, que se sol servir amb arròs i salsa de soia, en català en direm *xopsuei*.

Aquest substantiu masculí aprovat pel TERMCAT és un manlleu adaptat de l'anglès americà *chop suey*, adaptació, al seu torn, del cantonès *tsaap sui* (en xinès estàndard, *zásui*, que significa 'trossets variats', de *zá* 'divers, variat' i *sui* 'trossets').

Com ho dius?

Consonants que es pronuncien per contacte amb un so vocàlic

Es pronuncien:

1. La *b* de la preposició *amb* davant d'un so vocàlic: *amb oli*, *amb il·lusió*...
2. La *t* de *cent* i *vint* davant dels mots *homes*, *hores* i *anys*: *cent anys*, *vint hores*, *cent homes*...
3. La *t* de *sant* davant d'un so vocàlic: *Sant Andreu*, *Sant Estev de Palautordera*...
4. La *s* del demostratiu *aquest* davant de nom o adjectiu començat per un so vocàlic: *aquest home*, *aquest acte*, *aquest estiu*, *aquest últim episodi*...

Núm. 76

Novembre
2017

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL

L'apunt al punt!

Treball / Feina

Si analitzem les definicions d'aquests dos mots en el diccionari, de vegades és complicat delimitar el significat específic de cadascuna. Tot i així, hi ha uns usos tradicionals molt clars segons el context.

1. Com a 'ocupació, activitat per la qual es rep remuneració':

Utilitzem *feina* en els contextos habituals següents: tenir *feina*, buscar o cercar *feina*, trobar *feina*, quedar-se sense *feina*, companys de *feina*...

Utilitzem *treball* en els àmbits específics administratiu, econòmic i laboral: borsa de *treball*, lloc de *treball*, Departament / Ministeri de *Treball*, consellera / ministra de *Treball*, empresa de *treball* temporal, contracte de *treball*...

2. Com a 'lloc on s'exerceix regularment aquesta activitat remunerada', utilitzem *feina* en contextos no específics dels àmbits econòmic, administratiu i laboral: anar o arribar a la *feina*, sortir o plegar de la *feina*, ser a la *feina*, dinar a la *feina*...

3. Com a 'conjunt de coses per fer', utilitzem *feina*: tenir molta *feina*, portar *feina*, anar per *feina*, girar-se *feina*...

Ha anat a les empreses de treball temporal a buscar feina.

A quina hora plegues de la feina?

Tenen molta feina a fer.

Un nom per a cada cosa

Viu

Segons el *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans*, l'adjectiu *viu* té com a significat principal 'que viu, que no és mort', i també significa 'que és ple de vida', 'que desplega la seva activitat, produeix el seu efecte, ràpidament i amb eficàcia', 'fet amb calor i ímpetu', 'sentit intensament', 'de to intens, brillant, vívid', i 'prompte, amatent, a copsar, a concebre, a ginyar, les coses'. En les frases que segueixen trobaràs alguns sinònims de les diverses accepcions de *viu*.

*És un vailet desnerit, però és **eixerit** i llest com una mostela.*

*Tots els éssers **vivents** han de morir.*

*Portava un vestit estampat de colors **llampants** i un barret de palla.*

*La novel·la conté descripcions molt **vívides** d'aquella comarca.*

*Era a ple hivern i a aquella altitud feia un fred **punyent**.*

*Els dos amics es coneixien de petits i els unia un afecte molt **intens**.*

*L'atacant va ser tan **ímpetuós** que no hi van poder oposar resistència.*

*Es dedica a crear jocs: és molt **enginyosa**.*

*A tot arreu hi ha **espavilats** que sempre miren qui poden enredar.*

I el mes vinent...

Quin sinònim de *soroll* utilitzaries per completar la frase següent?

Els veïns fan una festa molt animada; hi haurà _____ fins a la matinada.

Núm. 76

Novembre
2017

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL